

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΞ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Αι έπιστολαι τῆ Διευθύνσεως.

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Αγορά Κένκου αριθ. 34.

Τιμή έκαστου φύλλου γρ. 2

Υπεύθυνος Ίδιοκτήτης
ΕΦΡΑΙΜ Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΕΘΝΟΒΛΑΒΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΦΑΝΑΡΙΟΥ

Η πολιτεία του Φαναρίου και ιδιαιτέρως της Α. Θ. Π. του Ιωακείμ Γ' εν τῷ ἀρχιεπισκοπικῷ ἡμῶν ἑτήματι ἐγένετο ἄδικος και παράλογος, ἐνεκα δὲ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς μέχρι τοῦδε και ἔγαν ἐθνοβλαβής. Ἀνελθούσα τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ ἀπαισίου και βδελυκτῆς μνημῆς πρᾶξι-οτή-μοτος τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Παρασκευῆς τῶν φρικτῶν Παθῶν τοῦ Σωτήρος φαίνεται ὅτι φέ-ρει Αὐτῇ τὰς βουρβάτας συνεπείας τῆς θείας τιμωρίας ἐν τῇ ὅλῃ πολιτείᾳ τῆς Πατριαρχείας Αὐτῆς, και τὰ ἐθνικά ἡμῶν και Ἐκκλησιαστικά πράγματα βρῶνται ἐκτοτε ἐπὶ τῷ χείρῳ.

Τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν ζήτημα τῆς Κύπρου εὗρεν ἐν πλάτει και μετὰ σαφηνείας ἐκτεθειμένον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν ὑπομνήματι τῶν γενι-κῶν ἀντιπροσώπων και τὴν κανονι-κὴν ἐπὶ τούτου ἐνέργειαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας διαγεγραμμένην ὑπὸ τοῦ προκατόχου Αὐτῆς και τῆς Ἱ. Συνόδου. Εἶχαν ἤδη διαταχθῇ ἡ ἀναστολή πάσης ἐξελέγχσεως και ἀπο-φασισθῇ ἡ ἀποστολή ἐξάρχων πρὸς συγκρότησιν κανονικῆς Ἱ. Συνόδου ἐν Κύπρῳ και ἐξασφάλισιν δικαιο-σύνης και ἀμεροληψίας ἐν πᾶσι τῇ ἐκλογικῇ ἐνεργείᾳ. Ἡ ἐνέργεια τῶν Πατριαρχεῶν ἀνεστάλη τότε ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, προκληθείσης εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ παρασυναγωγῆς και τῶν περὶ αὐτὴν καὶ Α. Θ. Π. ὁ Ιωακείμ Γ' ἔγνω νὰ πρᾶξῃ ὁ-λως τάναντί τοῦ προκατόχου, ἵνα δικαιολογήσῃ ἵσως τὴν δι' ἀνοσίτου πρᾶξιν αὐτοῦ ἀνοδὸν Του εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Ἀπὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ τοῦ προκατόχου Του ὑπόμνημα πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν και διέξῃ πρὸς τὰς ἑξῆς κυβερνήσεις ὅ-τι τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς Ἐκ-κλησίας παραμένει ἀναλλοίωτον και ἀλώδην πρὸς τὰς ἀλλαγὰς ἐν αὐ-τῇ τῶν ἱουόντων και λειτουργούν-των προσώπων, ἄρδην ἀνέτρεψε πᾶν-τα και παρέστησεν εἰς τὸν κόσμον ὅλον και εἰς τοὺς Κυπρίους ἰδίᾳ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν πνευματικὴν και ἡθικὴν κυκλῶσα.

Οἱ τὴν παρασυναγωγὴν ἀποτε-λοῦντες ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Κύπρου μέχρι τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Ιωακείμ Γ' οὐδέποτε διενεργήσαν ὅ-τι ἀποτελοῦσι Σύνοδον κανονικὴν, ὡς ἐμφανίονται ἐπιστολαὶ αὐτῶν πρὸς τὸν Ἀγ. Κιτίου, ἐν αἷς ἀνο-μολογοῦσιν ὅτι δὲν διατείνονται ὅ-τι ἀποτελοῦσι Σύνοδον, ἀλλ' ἀπλῶς παρασκευάζουσι τὴν ἐκλογικὴν ἐρ-γασίαν, ἥτις ἡδύνατο νὰ γένηται παρ' οἰουδήποτε ἀνωτέρου ὑπαλλή-λου κληρικοῦ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς.

Τὰς περὶ ὑποστάσεως Συνόδου και περὶ κατηγορητηρίου ιδέας ἐνεπνεύ-

σῆσαν ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας Ἰω-ακείμ Γ' ἡ ἐνεθάρρυνθῃσαν εἰς αὐ-τὸς εὐρόντες τὴν Α. Θ. Παναγιό-τητα ἀδοκῆτον σύμβουλον και σύμ-μαχον. Αἱ προηγηθεῖσαι ἐν Φανα-ρίῳ ἀποφάσεις και ἐνέργειαι ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ἐφάνησαν Αὐτῇ εὐ-νοικαὶ πρὸς τὴν Κιτικὴν ἐν Κῦ-πρῳ μερίδα και ἡ Α. Παναγιότης ἐθεώρησεν ἐπ' ἀνάγκης νὰ ἔχῃ φίλους τοὺς ἐχθροὺς τοῦ προκατόχου τῆς πιστεύουσα ἵσως ὅτι οὕτω ἐξασφα-λίζει εἰς ἑαυτὴν τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

Ὁ Ἀγ. Κιτίου κατεδικάσθη διὰ τοῦτο ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος και προεγράφη ἀπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου τῆς Κύπρου και αἱ τελευταῖαι ἐξ Κ' πό-λεως ἐιδήσεις ἀποκαλύπτουσιν ὅ-τι και μετὰ πάροδον ἐξαετίας ὅλης ἡ αὐτὴ ἐκκρεματίζεται ἐχθρότης και ἐμπά-θεια παρὰ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατρι-άρχῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. Κιτίου και ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐμμένει εἰς τὰ διαλειφθέντα ἐν τῷ γνωστῷ χουσευ-σῇ τῷ παρεντέθεντι ἄλλοτε μεταξὺ τῶν ἐπιστραφέντων φύλλων τοῦ «Ν. Ἐθνους». Μάστιγν ὁ Ἀγ. Κιτίου ἐν ἐπιστολῇ του κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1902 μετ' ἀξιοπροσεχόμενης καὶ ἐν-ταὶς ἀγίας καὶ μεγάλας ἡμέρας τῶν φρικτῶν Παθῶν τοῦ Σωτήρος ἀπο-κρηστῆς και ἀρνείται πᾶσαν ἀπο-δομένην αὐτῷ κακοδούλως κα-τηγορίαν ἐπὶ κακοδοξίᾳ ἡ ἄλλαις ἐκκλησιαστικαῖς παραβάσεσιν ὁ Ιωακείμ Γ' παραμένει ἀκαμπτος και ἀσυγκλίντος ἀπειτῶν τὴν ἀπὸ τῆς ὑποχρηστικῆς παρατήρησιν τοῦ Ἀγ. Κιτίου, ἥτις κατέστη ἀδόκιμος και ὁλως ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ἀρχι-ερατικὸν ἀξίωμα του και τὸν ὅλον ἐφεξῆς ἐκκλησιαστικὸν βίον του ὅ-ς συνθήκας ἀπαιτεῖτο αὐτῇ.

Ὁ Ἀγ. Κιτίου, ἐντούτοις, δὲν ἐδίδασκε νὰ προσεγγίξῃ ἑαυτὸν θο-μα ἐν ἐπεδεικνύοντὸ εἰς αὐτὸν, τίνα ἐθνικά και Ἐκκλησιαστικά συμπε-ροντο θὰ ἐξυπηρετοῦντο, πράττων οὕτω ὅ-τι ποτὲ Πρῶστος στρατιώ-της προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέ-ως του νὰ ριθῇ εἰς τὸ ὁρμητικώ-τερον ρεῦμα τοῦ Βιστούλα μισού-μενος τὸ παράδειγμα τοῦ ρώσου και τοῦ γάλλου στρατιώτου, οὗς διαδοχικῶς προσεκάλεσαν ὁ Μ. Να-πολέων και ὁ Τσάρος Ἀλέξανδρος Α'.

Παρήλθον ἔκτοτε πέντε ὅλα ἔτη χωρὶς ἐκ Φαναρίου νὰ διδάξῃ τὸν Ἀγ. Κιτίου τὰ μεγάλα ἐθνικά συμφέροντα δι' ἃ ὄφειλε νὰ ἀπο-κρούσῃ οὗτος τὴν λαϊκὴν ἐτυμγορί-αν, ἀλλ' οὕτε ὁ κατελθὼν εἰς Κύπρον πατριαρχικὸς ἀπεσταλμένος ἐπράξε τοῦτο καίτοι μετῴλησεν ὅλην τὴν πειστικὴν του δεινότητα πρὸς ἀποδοχὴν τῆς ιδέας περὶ Τρίτου.

Ἡ ἐπακολουθήσασα εἰς τὴν ἀ-ποστολὴν ἐκείνην διαιτησία τῶν Τριῶν Πατριαρχεῶν ἀπέκρουσε τὸ κατηγορητήριον, ὅπερ συνωνύλευσεν ἡ αἰσχίστη κομματικὴ κακοήθεια και μετὰ τὰς ἀντιπατικὰς ἐκείνας και συγκρουόμε-ας ἀποφάσεις και ἐπιταγὰς προέβη ἡ Α. Θ. Πανα-

γιότης μέχρι τῆς ἐνάρξεως χειροτο-νίας Ἀρχιεπισκόπου ἐν Φαναρίῳ ἡν ἀνέστειλεν ἀνωτέρα πολιτικὴ ἐπέμ-βασις.

Παρήν ἐν Κύπρῳ ὁ Πατριάρχ-κός ἀπεσταλμένος εἰς τὰς βουλευ-τικὰς ἐκλογὰς αἵτινες διετήχθησαν τότε ἀμέσως μετὰ τὰς ἀρχιεπισκο-πικάς, και ἐπαύσαν τὴν πλει-οψηφίαν τοῦ Ἀγ. Κιτίου διότι δι-ετήχθησαν αὐταὶ ὑπὸ Ἐθνικῶν και Ἀρχιεπισκοπικῶν πρόγραμμα, ἐ-μεσολάβησαν δὲ πέντε ὁλίγη καθ' ἃ συχὰ ἀπασχόλησε τὰς ἀδελφὰς ἐκ-κλησίας τὸ αὐτὸν ζήτημα και ἐ-ξηκολούθησεν ὁποιακὸν ἐν τῇ νησῇ τὰ φλέγοντα κομματικὰ πάθη, και ἐπὶ τῇ λήξει τῆς νομολογικῆς πε-ριόδου νέαι ἐγένοντο ἐκλογαὶ ὅπ-τὸ αὐτὸ πρόγραμμα, και ἡ πλειο-νοψηφία ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Λευκα-σίας—Κυρηνείας, Λάρνακος—Ἀρ-μοχώστου ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν—Κιτι-κῶν ὑποψηφίων προσέδωκεν ὄγκον καταπληκτικόν, ὅ-ς ἐν κυριολεκτι-καῖς συνετρίβειαν οἱ ἀντίπαλοί των, οἷτινες ἵνα κερδάσωσι τὴν ἐκπλη-κτικὴν ἐκτάκτως ἡγηγμένην μακρο-τάτην ἐκλογικὴν δικὴν κατηγο-ροῦντες τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γενι-κὴν διαφθοράν, ὅλως δὲ τοῦναν-τίον κατέδειξαν ἡ διαδικασία και αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου παρ' ὅλην τὴν ἐπίσημον και ἰδιω-τικὴν παρερμηνείαν αὐτῆς.

Ἡ Κυβέρνησις πρὸ τῆς τότε συν-λμ-πρὸς δεδωλμένης γνώμης τοῦ λαοῦ και ἀναλογισμένη τὴν ἀνυπολόγιστον ἡθικὴν βλάβην τῆς Ἐκκλησίας και τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ὑπερμέτρως μα-κρᾶς ἀναρχίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συνήψεε και ἀπεδέξατο τὴν ἐισή-γησιν και ἐπιφέρῃσιν νομοσχεδίου περὶ ἐκλογῆς ἐκλογέων ἀντιπροσω-πων πρὸς ἐκλογὴν ἀρχιεπισκόπου, συντεταγμένου ἐπιμελῶς και ἀκρι-βῶς συμφώνως τῇ ἐγκυκλίῳ τῆς ὁθῆν Συνόδου καθ' ἣν εἶχον ἐνερ-γηθῇ αἱ προηγηθεῖσαι ἐκλογαί.

Οἱ τῆς παρασυναγωγῆς ἐταράχθη-σαν οὐχὶ ἐπὶ τῇ ἀντικανονικότητι τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐπικειμέ-νῃ λύσει τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητή-ματος και διασπασμένοι τέως και ἐχ-θαίροντες ἀλλήλους συνηνώθησαν αὐ-θις κατὰ τοῦ κοινοῦ κινδύνου και ὑπέβαλον τὸ ἀνόητον ἐκείνο ὑπό-μνημα πρὸς τὴν κυβερνήσιν, ὅπερ ἡ ἐν τῷ Νομοθετικῷ συζητήσις διέσπασεν εἰς μυρία ράκη.

Ἡ Κυβέρνησις ἐντούτοις ὅπ-τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα τοῦ Προέδρου αὐτῆς Σίρ Καρόλου Κιγ Χάρμαν, και τοῦ νέου ἀρχιγραμματέως κ. Κλαῶν ἀνέκοψε τὴν νομοθετικὴν πρόδοον τοῦ Νομοσχεδίου και ἐσχάτην ἐποίησάτο ἀπόπειραν εἰς προσέγγισιν και συνεννόησιν τῶν ἀντιφερομένων περὶ λύσεως ἀποκλειστικῶς ἐκκλη-σιαστικῆς τοῦ ζητήματος ἥτις κατ-ἐλθῆν εἰς τὴν τῶν δύο Μητροπολι-τῶν κοινὴν ἐπίκλησιν πρὸς τὰς ἀ-δελφὰς Ἐκκλησίας πρὸς ἀποστολὴν ἐξάρχων.

Τοῦ τηλεγραφήματος ἐκείνου ἡ ὑφ' ἐδῆλου ὅτι και Σύνοδος και κα-

τηγορητήριον ἐρίπτοντο εἰς λήθην και τὸ ζήτημα ἀφίετο ἐν χερσὶ τῶν Ἐκκλησιῶν ὅ-τι οὕτω ἀνέγνωσαν και ἀντελήφθησαν τοῦτο και αἱ ἀ-δελφαὶ Ἐκκλησίαι κατέστησε ὅλην ἡ ταχὺ ἀποστολὴ ἀντιπροσώπων και ἡ καθὼς αὐτοῦ τοῦ Πατριαρ-χοῦ Ἀλεξανδρείας εἰς Κύπρον. Τὴν ἔννοιαν ταύτην τοῦ τηλεγραφήματος ἐπεβεβαίωσε και ἡ στάσις τῶν προσ-κληθέντων λαϊκῶν ἀντιπροσώπων παρ' ἑκατέρου τῶν Μητροπολιτῶν, οἷτινες παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ὁ-πέγραψαν ὁμοφώνως τὸ πληροζούσιον ἐκεῖνο ἐγγράφον δι' οὗ ἀπεριφράστως

και μετὰ παρηγορίας ἐξεδηλοῦτο ἡ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη ἐξ ὀνόματος αὐμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ πλη-θυσμοῦ τῆς Κύπρου πρὸς τοὺς ἀγι-ωτάτους ἀντιπροσώπους τῶν Ἐκ-κλησιῶν.

Ἡ Κύπρος ἐκρότησε τὰς χεῖρας και ἠγαλλιάσατο ἐπὶ τῇ ἀγαστῇ ὁ-μοφωνίᾳ, δικαιοτάτῃ δὲ παρὰ πάν-των ἐπεστυθῇ ὅ-τι διὰ τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου ἐληγῆν ἡ θλιβερά περίοδος, ὅ-τε τὰς χρηστάς ἐκείνας ἐλπίδας ἐπεσκίασεν ἀδοκῆτως ἀδύγνωστος παλινωδία τοῦ Ἀγ. Κυρηνείας, ὅ-τις ἀντὶ νὰ ὑπογράψῃ τὸ προτα-θὲν αὐτῷ πληρεζούσιον, παρόμοιον πρὸς τὸ λαϊκόν, ὡς ἐπράξεν ὁ Ἀγ. Κιτίου, προέβαλεν εἰς μέσον παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν τὸ μαρμολύκειον τῆς Ἱ. Συνόδου, εἰς ἣν και αὐτὸς οὐδέ-ποτε ἐπίστευσεν ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω.

Οὐδαὶ ἐν Κύπρῳ ἀρριβᾷλλει ὅ-τι εἰς τὸ διάδημα τοῦτο ἡ ἐνθάρρυνσις προήλθεν ἐκ Φαναρίου διὰ τοῦ Ἀγ. Ἀρχιῆλῳ μετὰ τὰς ἐκ Κ' πόλεως συγκινημένους μὲν ἐνιαχοῦ ἀλλ' ἱ-κανῶς σαφεῖς περὶ τῶν ἐκτραπείσων γνωμῶν ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Ἱ. Συ-νόδου τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Ἡ Α. Π. ὁ Ιωακείμ Γ' ἐπανα-φέρει εἰς τὸ μέσον τὴν Σύνοδον και τὸ κατηγορητήριον ὅπερ ὡς διαιτη-τῆς ἤδη ἀπέκρουσε, και προσκαλεῖ τὸν Ἀγ. Κιτίου νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Σύνοδον ἀφοῦ δημοσιεύσῃ λίβε-λον κατὰ πάσης κακοδοξίας.

Ἡ φάρα αὕτη ἀνάμυστος και εἰς κοινὸς ἀνθρώπους δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ προσηκόντως δι' ἄνδρα κατέχοντα ὑψηλὴν και ἱερὰν κορυφὴν, οἷα τυγχάνει ὁ Οἰκουμ-ενικός Θρόνος τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Διὰ τῆς προμνημονευθείσης ἐπιστο-λῆς τοῦ τῷ 1902 ὁ Ἀγ. Κιτίου προσκαλεῖ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα νὰ κηρύξῃ αἵρεσιν τὸν Μασονισμόν και ἄσμενος θὰ ἐπανελάβανεν ἀνὰ τὴν Κύπρον τὸ κήρυγμα προσκα-λῶν τοὺς ἐν Κύπρῳ Ἐλευθεροτέ-κτονους ν' ἀποπτύσωσι τὸν Τεκτο-νισμόν και μὴ πράξαντας τοῦτο, νὰ κηρύξῃ τούτους αἰρετικούς. Δι-ωρίσθη τότε εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ὅπως μελετήσῃ τὰ τοῦ Μασονισμοῦ και ἡ μελέτη αὐτῆς κατέλθῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅ-τι οὐδὲν ὑπάρχει σα-φὲς και ὁλόν περὶ τοῦ Τεκτονισμοῦ δι' ὃ και οὐδὲν δύναται ν' ἀποφαν-θῇ περὶ τούτου και τὸ ζήτημα πα-ρεπέμφθη εἰς τὰς Ἑλληνικάς κα-λῶδας.

Μετὰ ταύτην ἀπόφασιν ἱεραρ-χῶν εὐπαιδευτῶν και μετὰ τὴν ἀ-περιφραστὸν ὁμολογίαν τοῦ Ἀγ. Κιτίου ἔρχεται πάλιν ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης ὡς ὁ ἐσχάτος ἀπεσπ-δικὸς δικολάδος ἐκθάψας ὅλην και σαθροτάτην κατηγορίαν ἵνα πρὸς αὐτὴν ὡς κάλυμα κατὰ τῆς ὑπερ-γασίας λύσεως τοῦ ἀρχιεπ. ζητή-ματος, ἀναδαπτίζων Σύνοδον κανο-νικὴν μετὰ τὸν θάνατον ὁμοῦ ἡδὴ Συνδικῶν και τὴν ἀπόσχισιν τριῶν, ἀντικανονικῶς κηρυχθέντων τοῦ ἡ-γουμένου Μαχαίρα, τὴν ἐν τῇ ἀρ-χιεπισκοπῇ παρασυναγωγὴν.

Ὁ μικρὸς μὲν τὸ δέμας ἀλλὰ μέγας τὴν καρδίαν και τὸν χαρα-κτῆρα Ἀγ. Χαλκηδόνος κύρ Γερ-μανὸς και ὁ ἀγαθὸς και περισπούδ-στος Κωνσταντῖνος Ε' μετὰ βαρείας δυσθυμίας ἐκστομίζουσι συχὰ πρὸς τοὺς φίλους και συνομιλητάς θερμ-τάτας ἐκφράσεις κατὰ τῆς πολιτείας και τοῦ προσώπου τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Ιωακείμ Γ'. Αἱ φράσεις αὐ-ται βαρεῖται, βαρύνονται, ἀλλ' ἐν τῇ ἀδίκῃ ἵσως ὑπερβολῇ τῶν ἐμπαί-νουσι τὴν ὁξείαν ὀδύνην ἣν προέ-νει ἡ ἀτάσθαλος πολιτεία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὰς πατριω-τικὰς και εὐσεβεῖς ψυχὰς τῶν δύο τούτων διαπρεπῶν ἱεραρχῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ὡς ἀντιπρ-σωπῶν ἡ πολιτεία ἐγένετο ἀπρόδο-μένως και πανθομολογούμενης ἐξ-ῶς πατριωτικῇ και χριστιανικῇ.

Οἱ Κύπριοι ἀπαράσισαν νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν θλιβερωτάτην τῇ Ἐκ-κλησίᾳ τῶν ἀναρχίαν και τὴν κατὰ-στροφὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς οὐσίας, και καθ' ἣν σιγὴν ἐπίστευσεν οὗτοι ὅ-τι προσγγίζον εἰς τὸν λιμένα τῆς γαλήνης, πνοὴ ἀπαισίου ἐκ Φανα-ρίου ἀπειλεῖ νὰ ἀναρρίψῃ τὴν Κυ-πρίαν ὁλόκαδον εἰς τὴν μανίαν νέων λαϊκάπων και θυελλῶν. Ἀλλ' ἐχέ-τω ἀντίρροπος ἡ Α. Θ. Παναγιότης, διότι τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν ζήτημα οὕτως ἡ ἄλλως θὰ λυθῇ, και τὴν ἀνάγκην ταύτην κατενόησεν ἔκπας ὁ ἐλληνικὸς ὀρθόδοξος πληθυσμὸς τῆς νήσου, ὅστις και τὴν δύναμιν και τὴν θέλησιν ἔχει πρὸς τοῦτο και πλήρη τὴν ἐπίγνωσιν τῶν κα-θηκόντων του πρὸς τὴν ἐκκλησίαν και τὴν Πατρίδα του.

Εὐκαίον εἶναι ἵνα τῇ βοηθείᾳ πασῶν τῶν ἐλληνικῶν ὀρθόδοξων ἐκκλη-σιῶν διὰ τῶν ἀγιωτάτων ἀντιπροσ-ώπων αὐτῶν λυθῇ τὸ ζήτημα ἐν χριστιανικῇ ὁμονοίᾳ και ἀγάπῃ, ἀλλ' ἂν τὸ Φανάριον ἐπιμένει ἐν τῇ σκολιᾷ και ἐθνοβλαβεί πολιτείᾳ του, πεποίθαμεν ὅ-τι αἱ λοιπαὶ ἀδελφαὶ Ἐκ-κλησίαι θὰ ἐξακολουθήσωσι βοηθεῖ-σαι ἡμῖν πρὸς εὐδόξωσιν τοῦ αἵματος ἀρξαμένου ἔργου τῶν ἀγιωτάτων ἀν-τιπροσώπων αὐτῶν.

Γένοιτο !

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ

Η αναγγελία της προσέχουσας διαβάσεως του εντιμ. Υφυπουργού κ. Τσιωρταίη δια Κύπρου συνεκίνησε πως τον εγγράμιον κύπον δότες εις διαφόρους τύπους εξαίρετιαν αυτήν και διαφόρους εξήνεγκε γνώμης περί της δεξιώσεως και των αιτημάτων του τόπου προς αυτόν και δι' αυτού προς την βρετανικήν κυβερνήσιν και το βρετανικόν έθνος.

Η θέσις του κ. Τσιωρταίη παρά τη συνεσίωπη κυβερνήσιν και το εύρη πρό αυτού πολιτικόν απόδιον όπερ εκτίθεται χωρίς εις τον νεαρόν έτι της ηλικίας του και εις τα πνευματικά προτερήματα του προσδίδουσιν εις τας από της χώρας ημών εντυπώσεις του σημασιαν τιμή ως προς την πολιτικήν και οικονομικήν τύχην της Κύπρου, έπαινετή δε δια τουτ' είναι ή επίδειξις μερίμνα και προσοχή εις το ταξείδιον του βρετανικού υφυπουργού.

Ο υφυπουργός εν παντί βρετανικώ ύπουργείω απότελει την πραγματικήν αυτού ψυχην διότι ασχολείται αποκλειστικώς εν τη υπηρεσίαι αυτού και είναι κάτοχος πάσων των λεπτομερειών της υπηρεσιακής μηχανής, ενώ ο ύπουργός επεπείει από περιωπής βοηθούμενος κυρίως εν τω έργω του υπό του υφυπουργού και των υπ' αυτόν διαφόρων Τμηματάρχων.

Περιοδεύων ανά τας αποικίας ο νεαρός υφυπουργός επί τη λήξει των κοινοβουλευτικών εργασιών, θέλει εκ του συνέργου να μελετήσει την κατάσταση αυτών, τόν φρόνημα και τον χαρακτήρα των κατοίκων, ίνα εν επιγνώσει τούτων ρυθμίξη την πολιτικήν προς ταύτας πόρεϊαν κατά τον μάλλον συμφέροντα πρόπον πάντοτε εις την μεγάλην Βρετανίαν.

Ευχάριστον κατά πάντα φαινόμενον εξεδηλώθη εν τω εγγυρήφ τύπω πραγματευομένων τα πρωτεύοντα αίτηματα, άτινα ή νήσος πρέπει να υποβάλη προς τον έντιμον Υφυπουργόν, πρώτιστον δε πάντων προβάλλεται όμοθυμωσ τον υπέρ της εθνικής αποκαταστάσεως της Κύπρου διακή και προαιώνιον πόθον. Επιδεικνύεται ούτω γενικώς ή απόδειξις της έπιστήμης περίπου καθιερωθείσα εθνική φιλοτινική, ή υψώσασα την εθνικήν σημαίαν ως έμβλημα και επί του προγράμματος αυτής αναγράφασα πρώτον και κεφαλαιώδες άρθρον την μετά της μητροδς Ελλάδος ένωσην.

Εξέλιπε λοιπόν ο μάστιγος εκείνος φόβος και ή υπερμέτρος πολιτική φρόνησις ή κυρία μηπως ή έπίσημος διακήρυξις των εθνικών πόθων του λαού παραβλήτ' τα οικονομικά συμφέροντα της νήσου, πολιτική λεβαντική ούδ' εβραϊκή δυναμένη να χαράξηται, διότι και οι εβραίοι πολλάκις θυσιάζουν οικονομικά συμφέροντα εις τα εθνικά και θρησκευτικά αυτών ιδεώδη. Φρίττωμεν αναμνησκόμενοι θλιβερώτατου έπεισοδίου κατά το συλλαλητήριον εν Λευκωσία τω 1895, ότε μουχάρης τις ήγειρε των συγχωριτών του υπέρφρωνος φέρων ελληνικήν σημαίαν, εν άμείσως απέκρυψεν ή πολιτική φρόνησις, μετά πολλού δε κόπου οι φρόνιμοι πολιτικοί έπειθανανάσθαι να λησθώσι, όπως εν τω υπονόηματι εκείνω διατυπωθώσιν άπεριφράστως οι εθνικοί πόθοι του λαού.

Ο πατριωτικός ένθουσιασμός εσάρωσεν εύτυχώς δια παντός από της πολιτικής σκηνής τους φρονίμους εκείνους πολιτικούς και έντός όλιγων ετών ήρθόν πολιτικής και θρησκευτικής πίστεως του Κυπριακού λαού ένγένετο ή μετά της μητροδς Ελλάδος ένωσις.

Έλαχ καθήκετο εις Κύπρον ο εν τη πολυπραγμοσύνη του πνιγείς εκ Βερμυχάμης πολιτικός μετά το θρασυ και ενάμι υβριστικόν κατά του Κυπριακού λαού διάγγελμά του, άρσισθητόντος τα εθνικά του αισθήματα, ο ελληνικός πληθυσμός άθρόος ήφαιλε να περιβάλη τούτον άμαπατήσαντα το Κυπριακόν έδαφος κα-

λύπτων τον κυπριακόν όρλοντα δια γαλανολευκόν σημαίαν και βροντοφωνών προς αυτόν δι' αναγκημής θάξις «Ζήτω Βασις της Κύπρου μετά της Μητροδς Ελλάδος!»

Η καθόλου άξιοπρεπής και άνδρική στάσις των Ελλήνων αντιπροσώπων φαίνεται ότι προσκίνησε εξετιμήθη εν τω Υπουργείω των Αποικιών και ληξάσης της Αρμοστείας του πανατικού έμπεριστατού.

Χαίς της Σμύθ άπερσάλη άνώτατος Άρχων εις Κύπρον ο έλευθερώσαν Στρί Κάρολος Κίγκ Χάρμαν όστις έμα έπαύσας το Κυπριακόν έδαφος διακήρυξε νομίμως και ιερώς τους εθνικούς πόθους του λαού και κατεδίκασε τον απαίσιον φόρον της Υποτελείας, καθ' ου διεξήγαγε και διεξάγει έτι σφοδρότατο άγώνα μετ' αγαθών αποτελεσμάτων. Περιεργόμενος την νήσον επί έτ' έτη ήδη γίνεται πανταχού άσμένως δεκτός ως φίλος και ευεργέτης, πανταχού δε συναντά την ελληνικήν σημαίν και ως πρώτον αίτημα και του εσχατου χωρίου άκούει την ένωσην μετά της Ελλάδος.

Η εθνική φιλοτιμία του Κυπριακού λαού ίκανοποιήθη και ή άξιοπρεπής πολιτεία των Ελλήνων αντιπροσώπων άνεδείξεν άπράς έτι την δικαιοσύνην νικών την υλικήν δύναμιν και την βίαν. Καθ' έκαστην Νομοθ. σύνδον εύρεία γίνεται συζήτησις επί του εθνικού ζητήματος και πολλάκις μέχρι τούδε εν τη Αντιφωνήσεί περιλήφθησαν έπιστημώτατα οι εθνικοί πόθοι της χώρας άπτελέσαν δε πλέον ούτοι άπαραίτητον και κεφαλαιώδες άρθρον παντός πολιτικού προγράμματος εν τη νήσφ.

Κατά τον μεσολαβήσαντα από του δικηγέματος εκείνου χρόνον μάστιγος άνευόδης και ατύπητος και ατύχηος τυγχάνει ή Α. Ε. ο Μ. Αρμοστής Στρί Κάρολος Κίγκ Χάρμαν όστις εν τη μεγαλόφροσύνη, Αυτού δεν θα παραλήτ' να ομολογήσ' προς τον προϊστάμενον Αυτού ότι τον λαόν της Κύπρου άπ' άκρου εις άκρον εις δικαίαις πόθος υπέρ της εθνικής αποκαταστάσεως της νήσου, και ή αναγνώρισις αυτού μόνον διήλλαξε τους αντιπροσώπους αυτού μετά της Κυβερνήσεως και κατέστησε δυνατήν την σύμφωνήν αυτών.

Η φιλοπατρία και το συμφέρον του Κυπριακού λαού υπαγορεύει όπως παραστή ούτος ήνωμένος και όμογών πρό του έντιμου Υφυπουργού εν τω προαίωπω πάντων των έπιστήμων και νομίμων αντιπροσώπων του, ών ή εθνική πολιτική από μίγς επεστίας άνήγαγε την νήσον εις περιωπήν τέως άγνωστον εν τη συνείδησει των κρατούντων. Ημφισθητήθη άλλοτε το πλήρες κύρος των αντιπροσώπων τούτων ως διεμαρτυρούν του εθνικού φρονήματος του λαού, και δια τούτο εις αυτούς και ρόνους πρέπει να ανατεθ' ή διεμαρτυρσις όλων των αίτημάτων αυτού, άτινα επανελημμένως και επιμόνως διετύπωσαν ούτοι μετά γλώσσης έντόνου και ύφους άρενωπού προς τους κρατούντας κατά τας έντυσίους άντιφωνήσεις. Λί σχέσεις άλλως τε του ξενοκρατούμενου τούτου τόπου προς τους κρατούντας πρέπει να είναι και παραμένωσι τυπικά, χωρίς διαγύσεων και πανηγυρικών επίδειξεων έφόσον δεν πρόκειται περί διαμαρτυρίας τινός ή αποδοκιμασίας κατά της πολιτείας αυτών.

Πρέπει να παραμείνη εν τη διανοία του κ. Υφυπουργού ή έντύπωσις εκ Κύπρου ότι γλώσσα και διάνοια του λαού αυτής είναι ή των αντιπροσώπων αυτού, ών ή εν τω Νομοθετικώ πολιτείη υφάγεται της γενικής και απολύτου έμπιστοσύνης του τόπου. Έαν θεωρηθ' επάναγκες όπως ή πολιτεία των αντιπροσώπων επιδεικνύθη, τότε άπαντα τα ψήφισματα και αίτηματα των κοινοτήτων εν τη νήσφ να διαβιβασθώσι δια των αντιπροσώπων του τόπου Πάσα άλλη κεχωρισμένη και κατά μέρος ένεργεια παρά τω κ. Υφυπουργώ θα τείνη εις εξασθένισιν του κύρους της αντιπροσωπείας του τόπου και θα ένυπαρξή των κρατούντων την διάθεσιν όπως θεωρώσι τον λαόν διαφρονούντα.

Εορμήν βέβαιον ότι οι Έλληνες άντιπροσώποι ως εν τω παρελθόντι και εν τη περιπτώσει τούτη είναι λίαν ήκανοί και επαρκώς παρεσκευασμένοι όπως διατυπώσιν επ' αχάνος του λαού εν άντιστοιχωμένοι πάντα τα αίτηματα και τον ιερών πόθους αυτού.

ΕΥΛΑΒΗΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ

Μη έχοντες υπ' ύφει το κείμενον της προς το Όλομμεν. Πατριάρχειον έπιστολής της Α. Μ. του Πατριάρχου κ. Φωτίου αναγκαζόμεθα να βασισθώμεν εις τα δημοσιευθέντα περί αυτής εν Κηπόλει παρατηρούντες εύλοβώς ότι και ή Α. Μακαριότης περιέπεσαν εις την γενικήν του παρ' ημίν εκλογικήν ζητήματα παρεξήγησιν.

Εν τη έπιστολή Του καταγγέλλει ως σπουδαία προσκόμματα κατά της λύσεως του άρχιεπισκοπικού ζητήματος την ισχυρισμένην Σύνδον εν Κύπρω και το κατά του Αγ. Κιτίου κατηγορητήριο. Η Σύνδος εξ αρχής άπέτελεσεν ούχι προσκόμματα άλλα πραγματικών σκάνδαλον, ούτινος τας συνεπείας ήσάσθη άποπάντων βαρείας ή Κυπριακή Έκκλησία και ή νήτος άπασα, άλλ' εις το γελοϊόν κατηγορητήριον άπεδόθη σημασία ήν ούδ' οι δημιουργοί του προσεδόκων τούτο δε προήλθεν εκ της παρανοήσεως ή άδελφίας του τρόπου της εκλογής.

Φαδόμεθα ότι ή τε Α. Μακαριότης και οι άλλαι άδελφαι Έκκλησίαι είναι ά άργαιότατος και υγιέστατος, άπορρών από του δημοκρατικού πνεύματος της διακρίσεως της Χριστιανικής Έκκλησίας μεταδιδόντος από των όρισταμένων έτι κατά τότους και τύπους ελληνικών πολιτειών υπό την ρωμαϊκήν κυριαρχίαν. Είς επί πλέον σπουδαίότατος ιστορικός λόγος όπως ή Κυπριακή Έκκλησία διατηρήσ' ήλιοτύπως την αρχαιότητα και ήλληνοχριστιανικόν τούτον τρόπον της εκλογής των άρχιερέων αυτής.

Τέ όνομα των Πανιε. Μητροπολ. Κιτίου και Κυρηνείας ως υποψηφίων έφέρετο εις τας στηλάς των έφημερίδων και τα στόματα του λαού άλλ' άπέμεινεν άκέραιον το δικαίωμα εις τους εκλεγσόμενους αντιπροσώπους να εκλέξωσιν οιοσδήποτε άλλον κληρικόν ή λαϊκόν ως άρχιεπίσκοπον Κύπρου. Η υποψηφιότης άρχιεπισκόπου προλαμβάνει, σάφ' εστι, ούτ' ή διά του προεστίου των αντιπροσώπων, όταν μετά την διαλογικήν άναδειχθ' ο πλειονοψηφών. Τάτε μόνον πρό της ένθρονισσεως θα είναι ή κατάλληλος καιρός προς άπαγγελίαν κατηγορητηρίου κατά του έψηφισμένου άρχιεπισκόπου και ή εκδίκασις αυτού κατά τα υπό των κανόνων διατελεόμενα ή άπεφασίζεν αν θα ήτο άρμόδιος και άξιος ή ού δια το άρχιεπισκοπικόν αξίωμα.

Εν τινι συνταγματική ή δημοκρατική χώρα προκηρύσσονται βουλευτικαί εκλογαί, και πρό της εκλογής αυτής των βουλευτών άπαγγέλλεται κατηγορητήριον καθ' ενός ή πλειόνων πολιτικών προσώπων όπως αποκλεισθώσι των πρωθυπουργικών και των ύπουργικών αξιωματων. Το γεγονός θα εξέληκτε βεβαίως τον κόσμον δια την καινοτητα είμη και το γελοϊόν αυτού, διότι κατά τας βουλευτικάς εκλογάς υπάρχουν υποψήφιοι βουλευταί ούχι δε πρωθυπουργοί και ύπουργοί ή πρόεδροι της Βουλής, άλλ' ού έτι έντος τίνος θα διαβιβασθ' παρά του βασιλέως ή θα ένταγώσιν υπό της Βουλής.

Είς το κατηγορητήριον δια ταύ-

τα ουδεμία έδει να δοθ' εξ αρχής προσοχή έφόσον ο κατηγορούμενος δι' αυτού κληρικώς δεν εκλέγεται κατά πλειονοψηφίαν άρχιεπίσκοπος, όποτε μετά την αναγγελίαν του άποτελέσματος της ύποψηφίας θα έδικαιοούντο και ή δυνατός να υποβάλλωσιν αυτό εις την υπό των κανόνων όριζομένην εκκλησιαστικήν αρχήν ή κατηγορεί.

Είναι άδήλως ότι κατ' ούσίαν υποψήφιοι ένγένοντο οι δύο Μητροπολίται Κιτίου και Κυρηνείας και εκ' ουδεμιας τούτων εξελέγησαν οι τε είδικοί και υπό τούτων οι γενικοί αντιπροσώποι, όστινες όμως ουδεμίαν είχαν νομικήν ή υπικήν υποχρέωσιν όπως υπερβήσιν του άτέρου των Μητροπολιτών, δικαιούμενοι να δώσωσι την ήληρον αυτών υπέρ οιοσδήποτε άλλου κληρικού ή λαϊκού.

Παρ' όλην άρχ την ουσιαστικήν τα της υποψηφιότητος του Αγ. Κιτίου τυπικώς δεν ήλθεν αυτός υποψήφιος άρχιεπίσκοπος και ουδεμία κατηγορία προς αποκλεισμόν ήδένετο να στηριχθ' κατ' αυτόν. Επαίδευτος κύριος κληρικώς όρθως έλεγεν ημίν πρό τινων ήμερών ότι εν ταις άλλαις όρθοδοξαι Έκκλησίαις φαίνεται πως άήθης και άκατανόητος ή εκλογή άρχιεπισκόπου υπό του λαού και δια τούτο πολλοί συμβαδίζουν εκεί παρεξήγησιν, ως προς το άρχιεπισκοπικόν ήμιν. Ζητήμα και έντούτοις ο τρόπος αύτος της εκλογής προσδυτέρων και έπισκόπων εν τη όρθοδοξαι Έκκλησία είναι ά άργαιότατος και υγιέστατος, άπορρών από του δημοκρατικού πνεύματος της διακρίσεως της Χριστιανικής Έκκλησίας μεταδιδόντος από των όρισταμένων έτι κατά τότους και τύπους ελληνικών πολιτειών υπό την ρωμαϊκήν κυριαρχίαν. Είς επί πλέον σπουδαίότατος ιστορικός λόγος όπως ή Κυπριακή Έκκλησία διατηρήσ' ήλιοτύπως την αρχαιότητα και ήλληνοχριστιανικόν τούτον τρόπον της εκλογής των άρχιερέων αυτής.

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΚΑΙ ΟΥΧΙ ΛΕΥΙΤΑΙ

Νεαρός και βραχείαν κεκτημένος παιαν διδάσκαλος φιλοτίμως άποκρούει εξ όνόματος έαυτού και των συναδέλφων του τον ισχυρισμόν ημών ότι αμισθός ήσθαλής από ταμείου ασφάλους και άνεξαρτήτου της κοινότητος θα πορείεν εις αυτούς την εύκαιρίαν να συμπεριφέρωνται ως αυθένται και κύριοι προς τας χωριτικές κοινότητας πρτίπτοντες κατά βούλησιν και κατά τας όδους μόνον και διατηγός του έσώπου αυτών.

Ο φίλος διδάσκαλος όρμ'ται προς τούτο από της ύψηλης περί διδασκαλόν ιδέας υποθέτων πάντας τους συναδέλφους του έντός σκαπανέως του καλας του αγαθού και του άληθοφ' ότι ο Έλληνας διδάσκαλος άείποτε ύπντηνης και ύψαίχνης πενράται, όπως εκτελή το έαυτού καθήκον εύσυνειδήτως και ελληνιοπρεπώς, οίτινες πρώτον καθήκοναυτών ήγούνται όπως γλύψωσι και μορφώσωσι χαρακτήρας εύθυτενείς και ήθικούς, ήπακούοντες μιν εις τας λογικάς και ήθικάς απαιτήσεις των μισθοδοτούντων ή παραινούντων άποκρούοντες δε διαρρηδην και περιφρονητικώς τας παραλόγους, άνήθικους και άντεθνικούς προτάσεις αυτών.

Συγγαίρομεν τω νεαρώ διδασκάλφ επί τη ύψηλή ιδέα περί του έργου του, εύχόμενοι έλθόντος ίνα υπό το κράτος

αυτής επιτελή πάντοτε τούτο, και διαβεβαιώμεν αυτόν ότι ούτω πράττων ούδέποτε θα διασθ' περί κοινότητος θέσεως και επαρκούς μισθού διότι άμφότερα θ' άπολαμβάνη περισσώς παρά πάση κοινότητι εν ή άν ύπ' αυτή.

Δεν άμφιβάλλομεν ότι ύπ' αρχοίσι διάδοκοι εύθους και πατριωτικής επίτελούντες τα καθήκοντα αυτών, και είδομεν αυτούς τιμωμένους παρά των κοινότητων και αμειβομένους φιλοτίμως υπό αυτών, περί πολλού άπολαμβάνουν την διατήρησιν των, άλλα τούτοις δεν είναι πάντες εκ' προαιρέσεως, διότι και οι άδελφοί καλοτείνοντες άρρωστοί έσονται εις τας τήν ένθρονιστήν ήμεραν παρομοιωσας άδυναμίας.

Η μνηστική των υπαλλήλων και ή επαρκής μισθοδοσία τούτων έθεωρήθη σπουδαία παράγων άγαθής διοικήσεως εις ύπάντα τα πεπολιτισμένα κράτη, άλλ' οι κυβερνητικοί υπάλληλοι εκτελούσιν ήμισθόνας και τυπικάς υπηρεσίας ουδέν πλέον τούτων πράττοντες το κατώτερον μέλιστα προσωπικόν εν αύταις καταδικάζεται εις μηχανικήν δουλίαν και χαμηλήν του νοή και της καρδίας εργασία.

Ο διδάσκαλος ένεκα της μεγάλης εθνικής αποστολής του παραλαός μάλιστα ξενοκρατούμενους και προσδοκούς την εθνικήν αποκατάστασιν αυτών όμοιζει προς τούτο προφήτας όστινες από της έρημού περιβεβλημένοι δοράν άντι άφάσματος εισέρχονται εις τας πόλεις και βάλλουσιν κεραυνούς ένθους εύκατείας και εξαγέρσεως των εθνικών και θρησκευτικών συνείδησιν των άδρανόντων λαού και προκαλούσι άληθή πνευματικήν και ήθικήν επανάστασιν παρά αυτών.

Οι άρχιερείς, οι παρσάβι και οι γραμματείς οι θησαυρίζοντες από των θυσιών και των προσφορών και της δεκάτης απέτελεσαν σωματέστον συνδεδεμένον ισχυρώς δια των δεσμών της αλληλεγγύης και εργαζόμενον όπως διατηρή τον λαόν εις πνευματικήν και ήθικήν δουλείαν εις αυτούς. Έάν το έβραϊκόν έθνος δεν ήγάγετο τους προφήτας και παρέμεινε υπό το κράτος των έν τω καιρώ και από τής καού παχυνομένων λευταίων άπεπνήγετο διαπονητικός ή τω τέλει των τύπων και θα εξέλειπεν άδωρον από προσώπου της γης.

Η κληρονομία του παπισμού εν τη Δύσει ήγεν εξαπαλλάξ' αδιέλεστατους χρηματικούς πόρους και τα βράβοντα ταμεία των καλοήλικων ταγμάτων άπέπλουν τρομεράν δύναμιν, έξήλκει έτι ο πλούσιος κληρός τρομεράν πνευματικήν και ήθικήν τυραννίαν επί των χριστιανικών λαών άποικιανόντων τούτων τούτων της γλώσσης και της έπιστήμης. Εδίδετο να έγερθώσι οίοντι νιοί προφήται ο Λουθρος, ο Μελάγχθον, ο Καλβίνος, και άλλοι ίνα άποείσωσι τον παπικό ζυγόν και άποβώσωσιν εις τους Έσπερίους λαούς την έλευθερίαν του λόγου και της συνείδησεως, δι' όν συνετελέσθησαν και συντελούνται μέχρι σήμερον αι ήλιγγιώδες έπιστημονικά και άλλαι πρόοδοι παρ' αυτών.

Οι Έλληνες λοιπόν διδάσκαλοι της τε έλευθερίας και της άλυτρώτου μάλιστα Ελλάδος ως ένωνται προφήται μάλλον ή λευτοί άπέμπελοι θείου ένθουσιασμού και φιλογερής φιλοπατρίας και τότε ούτε περί κοινότητος ούτε περί μισθοδοσίας θα μεριμνώσιν άλλα περί εθνικής έργασίας, περί αυτών δε θα μεριμνήσωσιν οι έλληνοχριστιανικοί κοινότητες και το εύχόμεσθ' έθνος.

Πρέπει να νοηθ' ότι ή θέσις και ή αποστολή του διδασκάλου και μάστιγος του Έλληνος διδασκάλου είναι πολύ διάφορος των κοινών και συνήθων δημοσίων υπαλλήλων ους τρέφει ή Πολιτεία εν τη υπηρεσία της άπαιτούσα πινά τούτων τυφλήν υπακοήν και μηχανικήν ένέργειαν. Είποτε οι διδάσκαλοι έγένοντο της Πολιτείας υπάλληλοι και έγένοντο το έργον αυτών εις συνήθη και μηχανικήν και άσυνείδητον υπηρεσίαν, τα σχολεία θα καταστήσωσιν στρεβλωτήρια του νοή και της καρδίας του έθνους, όπως μη γένοντο!

